

ЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

У роботі висвітлюється значення державного регулювання та його вплив на забезпечення сталого розвитку туризму в державі. Висвітлюються зарубіжний досвід державного регулювання туристської галузі в країнах світу. Зазначаються перспективні напрями діяльності створеного Державного агентства розвитку туризму в Україні щодо ефективного регулювання туристської індустрії.

Ключові слова: *туризм, розвиток туризму, державне регулювання.*

The paper highlights the importance of state regulation and its impact on sustainable development of tourism in the country. The foreign experience of state regulation of the tourism industry in the countries of the world is covered. Perspective directions of activity of the created State agency of development of tourism in Ukraine concerning effective regulation of the tourist industry in the country are noted.

Keywords: *tourism, tourism development, state regulation.*

В останні роки туризм став вагомою складовою функціонування національних економік багатьох країн світу. Ефективність туристської індустрії багато в чому залежить від державного регулювання розвитком туризму на національному та регіональному рівнях.

Державне регулювання у сфері туризму – це діяльність держави з підтримання стабільності відтворення та забезпечення умов для сталого розвитку туристської індустрії. У процесі державного регулювання туристської галузі передбачається спрямований вплив держави на господарську діяльність суб'єктів туристського бізнесу, кон'юнктуру туристського ринку, розвиток туристської інфраструктури в регіонах, з метою

забезпечення сприятливих умов для розвитку національного туризму, реалізації державних пріоритетів у сфері туризму і гостинності, забезпечення стійкого економічного розвитку туристської галузі держави.

Регулювання туристської індустрії здійснюється на декількох рівнях:

- наддержавному – координація та сприяння розвитку туризму в країнах світу (компетенція Всесвітньої Туристської Організації);

- міждержавному – узгодження туристської політики між країнами, що регулюється через органи міждержавних об'єднань (ЄС, СНД), на основі міжнародних договорів між країнами;

- національному та регіональному рівнях, що регулюється через органи державної влади й громадські туристські організації у межах країни.

Відтак, державне регулювання розвитком національної туристської індустрії – це вплив держави на діяльність суб'єктів туристського бізнесу, ринкову кон'юнктуру для забезпечення сталих умов функціонування ринкового механізму у сфері туризму, реалізації державних соціально-економічних пріоритетів, визначення єдиної концепції розвитку туристської індустрії в країні. Процес державного управління розвитком туристської індустрії включає в себе створення і контроль державної політики у сфері туризму, обґрунтування її мети, завдань, основних напрямків, вибору інструментів і методів її проведення.

Для державного регулювання галузей економіки у країнах світу застосовуються різні методи, форми та інструменти, серед яких – адміністративні та правові. Правове регулювання здійснюється на основі цивільного й господарського законодавства через систему встановлених норм та правил. Адміністративні форми і методи включають отримання ліцензій на види діяльності, контроль за якістю надання туристських послуг на основі нормативно-правових документів тощо [1].

У сучасній міжнародній практиці управління розвитком туристської індустрії вироблені деякі підходи щодо регулювання туризму на національному рівні. Перший підхід щодо регулювання розвитком туризму на

місцях здійснюється суб'єктами туристського бізнесу, на основі принципів ринкової економіки. Даний підхід ефективний у країнах, де переважають приватні туристські підприємства різних форм власності, величини, спеціалізації.

Другий підхід щодо регулювання державою туристської індустрії передбачає створення державного органу управління розвитком туризму, який має значні повноваження й фінансові ресурси. Даний підхід має ефективність при створенні та підтримці на високому рівні національного туристського продукту, залученні прямих іноземних інвестицій для підтримки суб'єктів малого й середнього туристського бізнесу, розвитку туристської інфраструктури, забезпечення безпеки іноземних туристів.

Третій підхід щодо впливу держави на туристську галузь країни передбачає передачу функцій державного регулювання розвитком туристської індустрії до багатофункціонального міністерства, яке займається розробкою та вдосконаленням нормативно-правової бази ведення туристської діяльності в країні, здійснює координацію між міністерствами, відомствами, регіональними органами влади з метою розвитку національного і регіонального туризму, здійснює комунікацію з іншими країнами та організаціями з питань розвитку в державі міжнародного туризму, опікується просуванням національного туристського продукту на світовому ринку послуг, а також здійснює інформаційний супровід суб'єктів туристичного бізнесу [3].

Державне регулювання туристської індустрії у багатьох державах світу регламентує певною мірою характер ринку, який є основою національної економіки. За роки незалежності державне регулювання туристської галузі в Україні мало тенденцію до змін у вертикалі управління від загальнодержавного рівня до управління в регіонах. Діяльністю туристської галузі опікувались у різні роки різні міністерства. Наразі державну туристську політику в Україні проводить Державне агентство розвитку туризму,

затверджене Постановою Кабінету Міністрів No1162 від 24 грудня 2019 року через Міністерство культури, молоді та спорту України [2].

У пріоритеті сучасної вітчизняної державної туристської політики є забезпечення умов щодо сталого розвитку туризму, використання ефективних форм організації туристського бізнесу на основі кластерного підходу та державно-приватного партнерства.

Пріоритетними питаннями Державного агентства розвитку туризму в Україні повинні стати: вдосконалення старих та прийняття нових нормативно-правових законів та актів щодо державного регулювання сфери туристського бізнесу в Україні; створення сприятливих умов для суб'єктів туристського бізнесу шляхом спрощення податкового навантаження; розробка нормативно-правового забезпечення щодо сталого розвитку туристської індустрії України; створення привабливих умов для залучення інвестицій у сферу туризму; створення сприятливих умов для розвитку в'їзного та внутрішнього туризму; розширення міжнародного співробітництва у сфері міжнародного туризму; просування та брендування національного туристського продукту на світовому туристському ринку; створення сприятливих умов щодо доступності туристських об'єктів для пільгової категорії громадян України.

Список використаних джерел:

1. Державне регулювання економіки
[URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=26151](http://esu.com.ua/search_articles.php?id=26151)
2. Деякі питання діяльності Державного агентства розвитку туризму
[URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1162-2019-%D0%BF#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1162-2019-%D0%BF#Text)
3. Харрис Г., Кац К. М. Стимулирование международного туризма в XXI веке. М.: Финансы и статистика, 2009. 96 с.